

NYGJUTET

NYHETER FRÅN BETONGINDUSTRI. NR 2. 2015

Värö Bruk rustar för framtiden

Så minskas övergödningen av Västerhavet

Graffitimålning pryder betongvägg i Ulvsunda

Från galgbacke till parkeringshus

Betongindustri
HEIDELBERGCEMENT Group

Med individen i fokus

Jag är djupt imponerad över den hantverksskicklighet, kompetens och engagemang som finns hos alla medarbetare i Betongindustri. Det är genom ett djupt personligt ansvarstagande, i alla led, som vi har blivit den pålitliga leverantör vi är. Vi har en branschledande kunskap inom området betong och det är detta som ger förutsättningar för nya kundorienterade innovationer. Och det är med stor stolthet som jag ser att våra funktionsbetonger allt oftare dyker upp, redan i föreskrivande led.

Nyckeln till våra framgångar ligger i våra medarbetare, vår kunskap och kundorientering. Vi kommer inom den närmaste tiden att ytterligare öka takten i kompetensutvecklingen av alla våra medarbetare, allt för att fortsätta vara den i särklass kunnigaste och bästa betongleverantören.

Vi har också påbörjat ett arbete med att ytterligare öka vår närvaro ute hos er beställare och kunder, genom att förstärka vår organisation med fler tekniska säljare, som kan hjälpa er med rådgivning och stöd.

Vi satsar också på hållbara lösningar och ett hållbarhetsperspektiv som ska genomsyra hela verksamheten. Våra lösningar ska ge konkreta resultat framför medial uppmärksamhet.

Vi har precis fått våra första trailerbilar till Stockholm. Med dessa ekipage kan vi på ett mycket påtagligt sätt minska miljöbelastningen och antalet fordon i Stockholmstrafiken.

Vi är nästan klara med ombyggnaden av samtliga våra 31 fabriker så att vi kan återvinna allt restvatten från verksamheten.

Vi har även startat upp ett antal projekt för att återanvända den restbetong som kommer tillbaka från byggena. Men mer om detta i kommande nummer av Nygjutet.

Att leverera betong och gjuta betong är ett intimt samarbete mellan oss som leverantör och er som kund. Tillsammans så lägger vi faktiskt grunden till morgondagens samhälle!

John Lethenström

VVD Betongindustri

Hälsa och säkerhet har högsta prioritet:

Alla har rätt till en säker arbetsplats!

Inom HeidelbergCement finns ett tydligt fokus på hälsa och säkerhet. Den 21-27 september i år höll Betongindustri sin årliga Safety Week. Under den veckan satte man strålkastaren på säkerhetsarbetet i hela företaget. På alla arbetsplatser deltog medarbetare i aktiviteter med fokus på arbetsmiljön. Arbetet innefattade även entreprenörer och leverantörer.

– Att detta arbete ger resultat visas inte minst genom att antalet arbetsplatsolyckor har mer än halverats under de senaste åren. Vår målsättning är en nollvision som innebär att våra arbetsplatser ska vara helt skadefria. En förutsättning för att nå våra högt uppställda mål är att vi alla engagerar oss, bryr oss om varandra och tar ansvar för hur vi beter oss på våra arbetsplatser, berättar Gabriella Östlund, HSE-rådgivare.

Medarbetarnas kunskap och medvetenhet är avgörande faktorer för att minimera riskerna för arbetsplatsolyckor. Därför pågår flera aktiviteter som ska ge våra medarbetare relevant utbildning i hälsa, säkerhet och miljö (HSE). Både tekniska och organisatoriska förbättringar har tidigare införts och utvecklats under veckan, såsom trafikplaner för anläggningarna och maskinsäkerhet.

Produktionsdagen avslutade veckan

Som avslutning på Safety Week genomfördes Produktionsdagen. Ett, namnet till trots, tvådagarsevent där all fabrikspersonal samlades till genomgång på Nova Park Knivsta utanför Stockholm. En av dessa dagar avsattes till säkerhetsfrågor. Då diskuterade och

enades man om hur säkerhetstänkandet och de nya reglerna ska implementeras i den dagliga verksamheten. Under årets produktionsdag låg fokus på skyddskläder, maskinskydd och säkert underhåll av maskiner.

Speciella skyddskläder måste bäras av alla som vistas på någon av våra anläggningar eller på våra arbetsplatser. Skyddskläder finns för följande kategorier; Den som arbetar på Betongindustri, Anställda på besök samt Externa besökare.

Värö Bruk rustar för framtiden

Den omfattande armeringen för bottenplattan till en av dom nya bassängerna för rening av processvatten.

2014 beslutade Södra Cell AB att investera 4 miljarder kronor i en kraftig utbyggnad av sin massafabrik Södra Cell Värö. Expansionen innebär en ökning av produktionskapaciteten från dagens 425 000 till 700 000 ton massa per år. Bruket blir därmed ett av världens största för produktion av barsulfatmassa. I utbyggnaden genomför NCC mark-, anläggnings- och byggnadsarbetena.

Produktionsstart för den "nya" anläggningen är beräknad till det tredje kvartalet 2016 vilket innebär en total byggtid på endast två år från byggstarten som skedde september 2014.

Kick för bygden

Investeringen i Värö ger också bygden en kick. Genom utbyggnaden skapas cirka 400 årsarbeten under en tioårsperiod. Investeringen skapar också långsiktigt ett tjugotal nya arbetstillfällen på bruket och 220 arbetstillfällen inom omkringliggande verksamheter. Men under själva byggnationen beräknar man att utbyggnaden kommer att generera cirka 1 600 årsarbeten.

Skräckblandad förtjusning

Hela projektet sker i samverkansformen partnering mellan Södra, Sweco, NCC, Ramböll, Valmet med flera. De stora vinsterna med partnering i detta fall förväntas bli effektivare riskhantering, säkrare ekonomi, tidplaner som hålls bättre, bättre kvalitet, positivt och konstruktivt samarbete, ett tryggare projekt och en roligare resa.

– Det var med en blandning av glädje och allvarsamhet som vi blev eniga med NCC om att bli deras leverantör av betong och pumptjänster till det stora projektet på Södra Cell i Värö. Cirka 30.000 m³ betong bedömde man skulle gå åt under en, relativt sett, kort tid. Leveranserna skulle ske från vår anrika betongfabrik i Varberg, berättar Oskar Holmberg på Betongindustri i Göteborg.

Det tuffa tidsschemat innebär att det ibland ställs speciella krav. – Ibland har det handlat om att bygga på volley, eftersom vissa byggen har startat innan ritningarna är färdiga, berättar Johan Nyström som är platschef på NCC.

– När leveranserna startade var framförhållningen på avropen korta med en hel del ändringar längs vägen både vad gällde mängd och kvalitet. Tack vare en tät dialog och glödheta telefonlinjer flöt leveranserna på bra även när vi slussade ut riktigt stora volymer. Då både NCC och deras underentreprenörer, avropade betong och pumpar blev det stundtals mycket för personalen på fabriken att hålla reda på. Parallellt med leveranserna till Bruket skulle ju även annan betong ut! Men det hela löpte mycket väl, säger Steve Gustavsson som är Distriktschef på Betongindustri i Västra Sverige.

Många delprojekt

Jimmy Nordström är betongchef på NCC och den som visar oss runt på arbetsplatsen. Eftersom verksamheten vid bruket är i full gång under byggperioden är logistiken en central del i arbetena.

Vi börjar med att besöka det som ska bli det nya flislagret, en imponerande byggnad med väggar och tak av 1,5 meter tjock betong. Allt detta kommer att täckas av ett berg av flis som via transportband går vidare till kokeriet. Nya bassänger för rening av processvattnen växer också fram, liksom flera mindre byggnader och fundament på olika platser inom området. På området byggs även en helt ny turbinhall där den nya turbinen för elproduktion ska placeras.

– Från NCCs sida ser vi inte detta som ett projekt utan som nio delprojekt. Bara byggarbetena här på Värö Brukuppgräv till närmare 800 miljoner kronor, berättar projektchef Björn Locke.

Intensiv period

Efter en tid in i projektet blev Betongindustri omeddelat av NCC, att under en cirka tre månader lång period, stå redo att leverera betong och pumptjänster 7 dagar i veckan, 11-12 timmar om dagen. Som ibland blev 16-17 timmar.

– Naturligtvis innebär detta till en början en oerhörd anspänning i vår organisation, men med hjälp av vår fantastiska personal, som har ställt upp helhjärtat, en pensionär som fick börja arbeta igen, förstärkning med extern personal samt hela företagets samlade muskler i form av lastbilar och pumpar, löste vi uppgiften, säger Steve.

Här går inget till spillo

Bruket är helt självförsörjande på energi, bland annat genom att man tar tillvara på överskottsvärme från sina processer. Men det stannar inte där. Tack vare målmedveten energieffektivisering kan man också se till att det blir energi över, som kan säljas. Och det är inga små mängder det handlar om; bruket levererar drygt 550 gigawattimmar per år, vilket motsvarar 28 000 villors energibehov.

Så minskas övergödningen av Västerhavet

Ryaverket är Göteborgs största avloppsreningsverk. Verket är beläget på södra Hisingen och behandlar avloppsvatten från 666 000 personer i Göteborgsregionen. Verket ägs av Gryaab AB, ett kommunalt bolag som ägs av kommunerna Göteborg, Ale, Härryda, Mölndal, Partille, Kungälv och Lerum.

För att klara av att möta framtida krav och en ökad befolkning behöver Gryaab förbättra kvävereningen ytterligare. I juni 2013 beslutade därför företagets styrelse att satsa 360 miljoner kronor på en utbyggnad. Det nya reningssteget förväntas tas i bruk under andra halvan av 2016.

Kväve är boven

Kväve är ett näringsämne som har stor betydelse för övergödningen av Västerhavet. För att uppfylla Sveriges åtaganden enligt Baltic Sea Action Plan och för att klara den framtida befolkningsökningen har Gryaab gjort bedömningen att det är nödvändigt att öka kvävereningen på Ryaverket ytterligare.

– Olika tekniska möjligheter har utretts och med den här lösningen anser vi att vi tar vår del av ansvaret för att minska övergödningen, berättar Gryaab:s Vd Anders Åström.

Kvävereningen hos Gryaab sker i två steg. I det första omvandlar bakterierna ammonium till nitrat och i det andra nitrat till kvävgas. Kvävet hamnar då i luften istället för att göda havet.

Den nya utbyggnaden kommer att öka kapaciteten i det första steget. En reaktor med så kallade rörliga bärare kommer att byggas. Bärarna är plastbitar där bakterier fastnar och växer till. Att använda rörliga bärare är ett effektivt sätt att rena mycket vatten på liten yta.

Oskar Fridriksson från HA Bygg är platschef och den som varit med ända från första dagen i juni 2014.

– Det har ju hänt en del sedan första gången jag kom hit. Nu påminner hela bygget om en avancerad labyrinth med trappor och stegar upp och ned, spångar till höger och vänster, armering som ligger och väntar på att komma på plats etc. De trånga utrymmena och den "normala" verksamheten som pågår tätt inpå arbetsplatsen ställer stora krav på planering och logistik. Att det har fungerat så pass bra har vi mycket att tacka Betongindustri noggrannhet och leveranssäkerhet för, berättar Oskar Holmberg, Betongindustri.

Extra tät specialbetong

Den betong som levereras till Gryaab är ett specialrecept med Anläggningcement och Silica vilket ökar beständigheten i

betongen. Detta behövs då konstruktionen är utsatt för en mycket aggressiv miljö.

Silican används även för att få en extra tät betong, då betongkonstruktionen periodvis är utsatt för ensidigt vattentryck. Betongen har en hållfasthetsklass på C30/37 och en extra hög lufthalt på arbetsplatsen (6,0 %). Eftersom andelen Silica är hög hamnar vct-talet på 0,45, berättar Oskar Holmberg på Betongindustri.

Betongen som används är extra tät tack vare en hög andel silica i blandningen

Gryaab i siffror

- Startår: 1972
- Antal anställda 2014: 93
- Totalomsättning 2014: 336 mkr
- 725 617 personer är anslutna till Ryaverket (2014).
- Medeltillrinningen till Ryaverket är 4 380 liter per sekund.
- Gryaab äger ett tunnelsystem som är 13 mil långt.
- Resthalterna av totalfosfor i det utgående avloppsvattnet får inte överstiga 0,3 mg/l.
- Resthalterna av totalkväve i det utgående vattnet får inte överstiga 10 mg/l.
- Resthalterna av organiskt material i det utgående vattnet får som rikt- och årsmedelvärde inte överstiga 10 mg/l.

GRAFFITIMÅLNING PRYDER BETONGVÄGG I ULVSUNDA

Fem graffitikonstnärer från Graffitisthlm fick i uppdrag av Betongindustri systerföretag Sand & Grus AB Jehander att sätta sin prägel på den cirka 200 meter långa betongmuren som omgärdar deras terminal vid vattnet i Ulvsunda och som gränsar till betongfabriken.

– För ett par veckor sedan stod konstverket klart och vi hoppas att våra grannar ska tycka att det blivit en vacker vägg att titta på. En vägg rent estetiskt, helt fri från politiska budskap eller värderingar, säger Bo Carlsson på Jehander.

Graffitisthlm har gjort många jobb åt olika företag, men det är speciellt att måla den här muren eftersom den står mitt i ett bostadsområde.

– Det är lite trist med en mur rakt upp och ner och jag tänkte att vi borde kontakta några proffs. Tidigare hade vi tankar på klätterväxter, men nu blev det graffiti. Alla som jag har pratat med verkar riktigt nöjda, säger Bo Carlsson.

Konstnärssduon Calle "Klive" och Lasse "Kaos" utgör tillsammans designföretaget Graffitisthlm, ett litet designföretag med rötterna inom graffiti som startade 2008. Graffitisthlm har tagit sig an flera stora utmaningar inom måleri, allt från att måla kaffebryggare till 800 kvm stora fondväggar. Man har arbetat med alla typer av uppdragsgivare, allt från vanliga lägenheter i förorter till innerstans fina paradvåningar samt företag som det lilla närlivset på hörnet till globala företagsjättar. Under åren har man även haft workshops för både företag och privatpersoner.

Tre kilometer kantstensparkering har flyttat in i Stigbergsgaraget

Högt uppe på Södermalm i Stockholm ligger Stigbergsgaraget, ett öppet, ljusst rum i tre plan insprängt i berget. Att bygga berg- rum, underjordiska garage mitt i en storstad är känsligt. Stora värden står på spel och mycket kan gå snett.

Genom att bygga ett garage i berget under Stigberget har parkeringssituationen förbättras i området. Tillgängligheten för besöksparkering på främst Folkungagatan och Renstiernas Gata ökar om långtidsparkering kan hänvisas till garaget i stället för parkering utmed kantsten. Detta ligger helt i linje med Stockholm stads kommunfullmäktiges uppdrag till Stockholm Parkering, att bygga underjordiska garage för att få bort parkerade bilar från gatan. De nya parkeringsplatserna i garaget motsvarar tre kilometer kantstensparkering.

Inför bygget av Stigbergsgaraget Hösten 2012 handlades Veidekke upp som entreprenör i ett partneringskontrakt. För att kunna genomföra arbetet på ett bra sätt var det nödvändigt för parterna att lära känna varandra och projektorganisationen åkte iväg ett par dagar för att göra just detta och ta fram mål för projektet, som de sedan skrev under allesammans. Dokumentet blev sedan styrande för hela projektet.

– Det var en tung symbolisk handling, säger Markus Burman, projektledare på Stockholm Parkering.

50 procent fler parkeringsplatser

Veidekkes involverande arbetssätt var en av anledningarna till att Stockholm Parkering valde Veidekke som partner till att bygga ett nytt parkeringsgarage för boende och besökare under Stigberget på Södermalm. Tack vare detta arbetssätt har bygglovs-

handlingarna för detta komplicerade projekt med 12 olika teknik- områden, kunnat tas fram på endast 10 veckor.

– Kravet i kontraktet var att bygga ett garage i två plan med minst 200 parkeringsplatser men ganska snart upptäckte vi att vi i stället kunde utnyttja detaljplanen maximalt och få ett garage i tre plan med 300 parkeringsplatser, berättar Jenny Johansson, projektchef på Veidekke.

Projektet kunde också genomföras till en målsatt kostnad som Veidekke och beställaren, Stockholm Parkering, tagit fram tillsammans. Och garaget kunde invigas hela tre månader innan planerat.

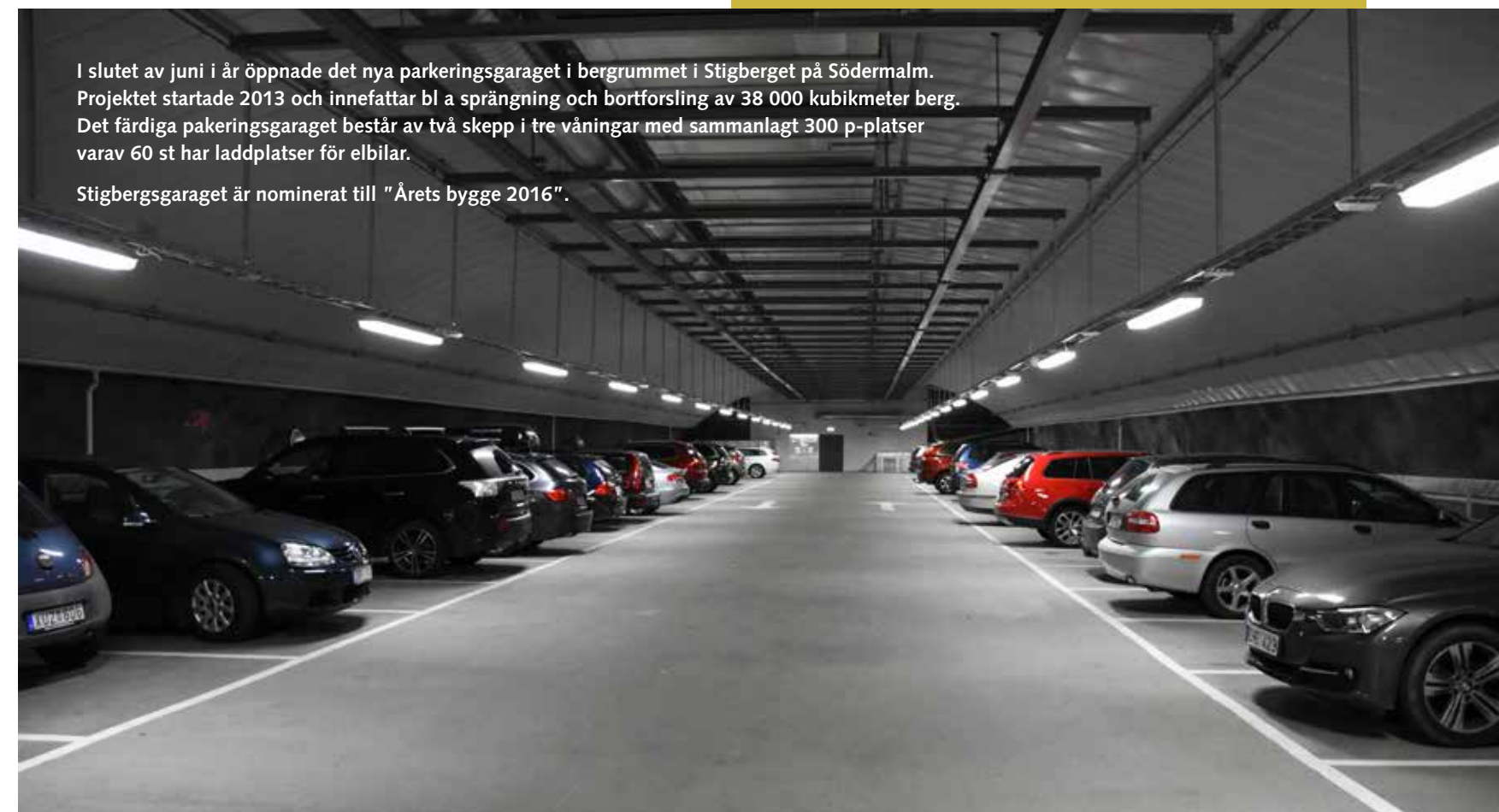
– Vi på Betongindustri har levererat sammanlagt 2 300 kubik betong av olika kvaliteter och för olika ändamål. Mycket har varit sprutbetong som använts för att täcka golv och väggar i gång- tunnarna som ger tillträde till garaget, berättar Mathias Ullgren, Key Account Manager på Betongindustri AB.

Underskriden budget

I Stigbergsgarageprojektet har samverkansformen sparat pengar för parterna. Budgeten kunde underskridas med cirka 10 miljoner kronor som delades mellan byggherre och byggentreprenör. Pengarna har bland annat sparats i projekteringskedet. Traditionellt ligger 10–12 procent av hela produktionskostnaden i projekteringskedet, men i Stigbergsgaraget är den 6–6,5 procent. Ur byggherreperspektiv har projekteringskostnaderna skurits med mer än 25 procent i förhållande till Högalidsgaraget, enligt Markus Burman. Genom att dela både på risker och möjligheter skapades goda incitament

I slutet av juni i år öppnade det nya parkeringsgaraget i berggrummet i Stigberget på Södermalm. Projektet startade 2013 och innefattar bl a sprängning och bortforsling av 38 000 kubikmeter berg. Det färdiga parkeringsgaraget består av två skepp i tre våningar med sammanlagt 300 p-platser varav 60 st har laddplatser för elbilar.

Stigbergsgaraget är nominerat till "Årets bygge 2016".

För byggherren har arbetet gett blodad tand.

– Med den här metoden kan vi faktiskt bygga fler underjordiska garage. Jag har redan fört över arbetsmetoden i Norra Djurgårds- staden, där är detaljplanen projekterad med 3D modell och ICE sessioner, säger Markus Burman.

Fakta om Stigbergsgaraget:

- 300 parkeringsplatser, varav 60 är laddplatser för elbilar, vilket är flest i hela landet.
- Garaget består av tre plan i två skepp.
- 38 000 m³ sten har forslats bort av cirka 9 250 lastbilar.
- Man har skjutit 136 salvor med sammanlagt 64 ton dynamit.
- Stommen är prefabricerad betong och kranen som utförde montage hade stundom endast 30 cm till bergtaket.
- Det har använts 1 139 m³ för bergsväggarna och 826 m³ för parkeringsdäcket.

Totalkostnaden per parkeringsplats landade på 465 000 kronor.

Under större delen av 1500- och 1600-talet låg Stockholms galgbacke på Stigberget på Södermalm.

Med sitt geografiska läge högt uppe på Södermalms höjder kunde galgen ses över stora delar av dåtidens Stockholm. Det var meningen, för man trodde på den avskräckande verkan en avrättning skulle ha.

Hela området kring Stigberget var en illa omtyckt plats och kvarters- och gatunamn påminde om verksamheten. Här fanns Galgebergs gattan (1674) som är det äldsta kända namnet på dagens Fjällgatan och kvarteret Justitia. Stigbergets äldsta namn var Galgebærgith och är dokumenterat redan 1545. I trakten finns även Mäster Mikael's gata och kvarteret Mäster Mikael, som har sitt namn efter bödeln Mikael Reissuer. Han utövade sitt hantverk på Stigberget från 1635 till 1650. År 1650 blev Mikael Reissuer själv dömd för mord och avrättad av sin efterträdare.

Åre Kabinbana rustas inför säsongen

Kabinbanan i Åre byggdes redan 1975 som en del i utbyggnaden till att göra Åre till ett internationellt skidcentrum. Under de 40 år banan varit i drift har en alkalisk reaktion skett mellan cementen och ballasten i fundamenten, vilket har lett till behov att renovera dessa. Totalt rör det sig om 12 stolpar där varje stolpe vilar på fyra fundament.

– I år kommer vi att renovera 12 fundament och arbetena kommer att fortsätta nästa år med övriga fundament, berättar Jonas Blom som är platschef på PEAB som är entreprenör.

Vissa av fundamenten står bra till ur tillgänglighetssynpunkt. Andra gör det inte! Flera av fundamenten står mitt ute i naturen, långt från närmaste väg. Därför använder man kabinbanan till att forsla fram betongen.

– Med en vinsch i korgen vinschar vi upp en bask i tagit och åker fram till rätt ställe där basken firas ned, berättar Jonas.

Väderberoende

Med tanke på att en stor del av fundamenten står högt upp på fjället är själva proceduren extremt vindkänslig vilket gör det svårt att planera i förväg.

– Vi från fabriken här i Undersåker har löpande kontakt med Jonas och gänget på PEAB för att verkligen kunna utnyttja de dagar då vädret är perfekt för jobbet, berättar Thomas Stenberg på Betongindustri's fabrik i Undersåker.

Totalt har man vattenbilat bort ca två decimeter gammal betong på varje fundament och det är denna betong som ska ersättas med ny med en annan sammansättning av anläggningscement och ballast.

Beställare är Skistar och arbetena beräknas vara klara under hösten 2016 med avbrott för turistsäsongen från mitten november till slutet av april.

De två kabinerna kör omlott. När en åker upp, åker den andra ner. Själva kabinerna hänger i två bärvajrar som var och en väger 43 ton och är 3190 meter långa. Sen dras de upp elektriskt med hjälp av en rundgående dragvajer. För att det ska vara möjligt att ha en så lång sträckning (2 900 meter) så krävs det stöttor på vägen för att hålla upp vajern från marken. Vajrarna till Åre kabinbana bärs upp av fyra 40-60 meter höga stöttor av stål som står på betongfundament förankrade i berget. Stöttorna är konstruerade för att tåla nedisning och vindar på upp till 70 m/s.

Dorper, ett köttfår från Sydafrika till Eskilstuna

– För ungefär ett år sedan köpte vi 50 hektar mark i Åsby, strax utanför Eskilstuna. Sedan dess har vi anlagt väg, byggt ett Attefallshus samt lägger sista handen vid det stora fårhuset där de nyanlända 60 Gotlandstackorna ska bo, berättar Wladen Milano-vitc

Det hela är ett nytt steg i familjens liv. Tillsammans med fru och två söner går flyttlasset från gården i Norsborg till Åsby under sommaren 2016 om allt går som planerat.

– Vi ska föda upp den sydafrikanska fårrasen Dorper, en köttfår med stor tålighet mot vådrets makter. Vi har redan embryon i kylan och dessa embryon ska insemineras i de 60 Gotlandstackorna och enligt plan ska de första lammen födas lagom till kommande sommar, säger Wladen.

Det nybyggda fårhuset håller precis på att färdigställas och till plattan har Betongindustri i Eskilstuna levererat 112 m³ C32/40 med luft.

Fakta Sydafrikansk dorper/vit dorper

Den sydafrikanska köttfrasen dorper/vit dorper är ett medelstort vitt får med svart huvud och hals (dorper) eller ett helvitt får (vit dorper). De är dock två skilda raser och får inte korsas i renrasig avel.

Dorpern avlades för de tuffa förhållandena i Sydafrika och är inte kräsen med vad gäller betesval utan klarar sig bra även på magra marker. Dorpern behöver inte klippas utan faller pälsen av sig själv. En "kappa" på rygglinjen är idealet.

Till skillnad mot många andra får har inte rasen några lammningsproblem eftersom Dorpern i jämförelse med andra köttfårsraserna föder ett relativt litet lamm. Lammen föds livskraftiga och växer snabbt.

Det mycket möra och smakfulla köttet är eftersökt världen över.

Munktelbadet, ett modernt och hållbart badhus i vacker kulturmiljö

Eskilstunas nya badhus, Munktelbadet, beräknas vara färdigt för invigning i mars 2016. Badet är vackert placerat intill Eskilstunaån och tanken är att badhuset ska erbjuda aktiviteter för ung som gammal, vara tillgängligt för alla och ha interaktiva, flexibla lösningar som kan utvecklas och förändras över tiden. Munktelbadet blir ett modernt badhus med delbar 50-meters tävlingsbassäng, pooler för familjebad och lek, bassånger för undervisning, upplevelse och rehab. Vid 50-metersbassången finns plats för drygt 800 åskådare.

Badhusets unika läge utnyttjas genom att de publika delarna vänder sig mot ån med dess vatten och Pråmskjulstorget. Huvudentrén placeras mot nordöst, vänd mot torget. Kassa, café och fikaplatser för egen matsäck kommer att finnas en trappa upp med fin utsikt över familjebadet och vy över staden. Bassångrum och andra utrymmen orienteras mot vattnet och den vackra utsikten mot den passerande ån och de södra delarna av Eskilstuna.

Ett badhus för alla

Familjebadet är hjärtat i badhuset. Här kommer det att finnas attraktioner för barn mellan 0-10 år i form av plaskbassäng, vattenlandskap, fors, vattenrutschkana, klättrvägg och annan rolig vattenlek som byggs på de önskemål som barnen fört fram. Handikappidrott, barn- och ungdomsidrott och skolidrott får större utrymme och satsningen främjar både föreningslivet och folkhälsan. Badhuset ger ökad kapacitet för att förverkliga kommunens idrottspolitiska handlingsplan för både bredd och elit, men även för särskilda behov. Här ska alla kunna lära sig att simma.

Modernt, anpassat och hållbart

Det nya badhuset omfattar totalt drygt 9 500 kvadratmeter i två plan och anpassas till den omgivande arkitekturen i Munktelstaden. Huset får därför en beklädnad av tegel men i en mörkare nyans och ett modernt och strikt formspråk. Badhuset kommer att ha en hög miljöprofil med bl a energiåtervinning, LED-belysning, solceller och sedumtak.

Eskilstuna Kommunfastigheter AB är generalentreprenör och byggare av det nya badhuset på uppdrag av Eskilstuna kommun. Bland samarbetspartners i projektet kan nämnas Andersson & Hultmark, Anjobygg, Liljewall arkitekter, NCC, Reijlers och WSP. Betongindustri har totalt levererat 5100 m³ med första gjutning i mars 2014.

Lego i betong, lika bra för tillfälliga som permanenta lösningar

– Här på Betongindustri's fabrik i Uppsala tillverkar vi och säljer robusta, kostnadseffektiva och flexibla block av betong. Enklast kan de beskrivas som stora legobitar som enkelt och smidigt kan byggas ihop till tillfälliga eller permanenta stödmurar för att lagra och avskilja material som flis, metallskrot, kompost, ensilage, foder, salt, sand mm. Andra användningsområden är som bullerskydd, brandskydd, invallningar och som väggar för lagerhallar, bulkager mm. Stålkonstruktioner kan byggas direkt ovanpå de 80 cm breda C3C-blocken, berättar Stig Andersson som är fabrikschef på Uppsalafabriken.

Det är en flexibel lösning med många användningsområden. Bilden visar hur de används för att skapa en ramp till Betongindustri's egna mobila fabrik i Uppsala. Bara att bygga på om den behöver göras högre eller längre. Andra fördelar är att det inte krävs någon armering, gjutning eller fogning, utan monteringen av betongblocken liknar som sagt att bygga med lego.

Något om tillverkningen

Flera fördelar

- Robusta och tåliga
- Lätt att flytta, bygga om och bygga ut
- Enkel grundläggning - en vågrät, stabil grund är allt som krävs
- Snabbt montage - ingen gjutning eller fogning krävs
- Utmärkt brandmotstånd och ljudisolering
- Låga kostnader för montage
- Helt vertikala väggar - ger bättre åtkomlighet för maskiner
- Kostnadseffektiva
- Miljövänliga - tillverkade till 90 procent av återvunnet material
- Väl beprövad produkt, bra referenser

Mått L B H = 1600 x 80 x 80, 1200 x 80 x 80, 80 x 80 x 80

Återvinning för miljöns skull:

Allt vatten tas tillvara

– För oss har miljön alltid varit viktig. Redan för 15 år sedan började vi aktivt arbeta med att införa miljötanke inom hela vår organisation. Under åren har vi genomfört utbildningar, studiebesök, goda exempel och informationsåtgärder och idag är miljötanke något som på ett naturligt sätt genomsyrar hela vår organisation, berättar Cathrin Svensson som är miljöchef på Betongindustri.

Ett exempel på miljötanke i företaget är vatten. Varje dag spolas bilar och blandare. Tidigare har det vatten släppts ut i sedimentationsbassänger där partiklar fått sedimentera och därefter har vatten släppts ut i dike, dagvatten eller spillvatten, olika på olika platser. För ett antal år sedan började man återanvända spolvatten för att minska på förbrukningen av färskvatten och på utsläpp. Nästa steg är att se till att återvinna allt vatten genom att använda en del av det till produktionen och för att uppnå det målet bygger vi varje år om ett antal av våra fabriker.

I ett längre perspektiv har Heidelberg Cement Northern Europe som mål att allt vatten från spolplatserna i hela norra Europa ska återvinnas i produktionen 2025. Detta är ett arbete som kräver stora investeringar och därför har man arbetat fram en långsiktig plan för ombyggnad av spolplatser och fabriker.

Miljövänligare transporter

Under åren har Betongindustri etablerat över 30 fabriker på en lång rad platser runt om i landet. Allt för att vara så nära kunden

som möjligt. Trots detta är tunga transporter, inte minst med bil, en stor del av verksamheten.

– Vi arbetar därför kontinuerligt för att på olika sätt minska den miljöpåverkan som transporterna medför. I Stockholm har t ex tre av våra fabriker sjönära lägen vilket innebär att vi kan ta in mycket ballast via båt. Detta minskar drastiskt antalet bilar på vägen vilket gynnar både trafiksäkerheten och miljön. Vi satsar även på att köra med trailers där vi kan öka mängden betong vid varje leverans och därigenom minska antal transporttillfällen.

Inom koncernen är man också delaktiga i utvecklingen av renare motorer, framtidens bränslen, avancerade logistiklösningar och ruttoptimering. Allt för att minska miljöpåverkan från inte minst transporter.

– Inom Betongindustri gör vi allt vi kan för att minimera miljöpåverkan från vår verksamhet, säger Cathrin Svensson.

Betongdesign i nytt ljus

Betong fortsätter att vara ett hett material för formgivare. Här har vi samlat några spännande produkter för hemmet.

Katarina Vallbo har designat den lilla glödlampen för stearinljus. Men en ingjuten magnet kan den fästa mot antingen en metallplatta (singular) eller betongplatta (plural). Finns till försäljning på Designtorget.

Pholc i Bankeryd designar lampor för alla miljöer. I sortimentet finns ett flertal modeller tillverkade i betong. Se pholc.se för mer information.

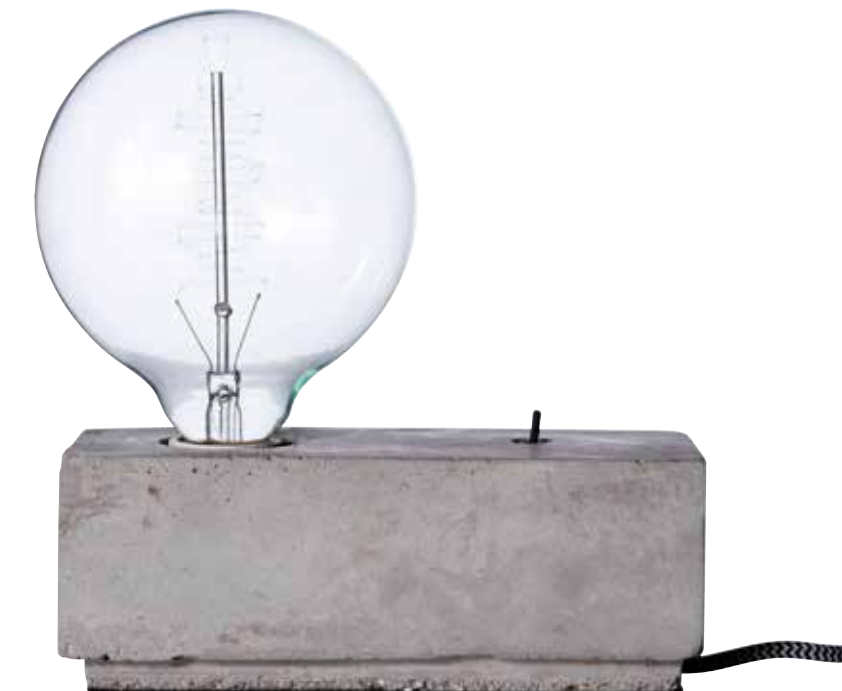

VISUELLT INSPIRATIONSGALLERI FÖR PYSSEL OCH HANDARBETE

Handverkarna.se är ett renodlat visuellt inspirationsgalleri som bygger på länkar till nätets allra bästa och mest kreativa pyssel och hantverk. Målsättningen är att erbjuda besökarna en stor och samlad inspirationsbank, likt navet på ett hjul som länkar ut till intressanta bloggar med pyssel och handarbete. Sajten startade i juni 2012 och är idag en av Sveriges största inspirationskällor, med ett innehåll på över 3 500 kreativa idéer för pyssel och handarbete.

Syftet med Handverkarna.se är att inspirera och att bli inspirerad! Här har besökarna alla möjligheter att visa upp och tipsa om egna alster. Gammalt eller nytt inlägg spelar ingen som helst roll, en bra idé är alltid en bra idé. Gå gärna in och låt dig inspireras, t ex om vad du kan göra av betong.

www.handverkarna.se/category/cement-och-betong

Ny kraft i Småland

För ganska exakt ett år sedan började Jonathan Hellsten som Distriktschef på Betongindustri i Jönköping. Jonathans distrikt omfattar Värnamo, Gislaved med omgivning. Närmast har han arbetat som platschef för transport- och maskinavdelningen vid Clifton inom Swerock.

– Mycket av mina tidigare arbetsuppgifter har handlat om försäljning och kundrelationer med personal- och ekonomiskt ansvar, berättar Jonathan.

Under året som gått har det också rört på sig på marknaden och industrierna kring Värnamo och Gislaved har ökat takten samtidigt som bostadsbyggandet i Jönköping börjar ta fart.

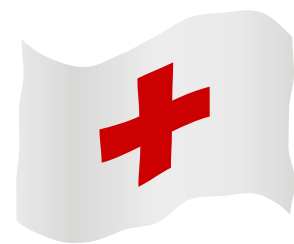
Tuff utmaning

Betongindustri har fabriker i både Värnamo och Gislaved och en bra täckning i området. För cirka sex månader sedan etablerade sig plötsligt en ny aktör med betongfabrik mitt mellan dessa två platser.

– Plötsligt såg spelplanen annorlunda ut och vi fick verkligen skärpa till oss för att möta denna nya utmaning. Konkurrensen hårdnade betydligt men i det stora hela känns det riktigt bra i och med den nytändning som alla duktiga medarbetare på våra fabriker fått och jag tycker att vi har flyttat fram positionerna på ett bra sätt.

Jonathan bor med sin familj i Taberg strax utanför Jönköping och delar sin tid mellan kontoret i Värnamo och Jönköping. Vill du kontakta Jonathan när du honom på jonathan.hellsten@betongindustri.se

Betongindustri stödjer Röda Korsets insatser för flyktingarna.

Flyktingkatastrofen berör oss alla. Varje dag. Ingen kan hjälpa alla, men alla kan hjälpa någon. Vi på Betongindustri har skänkt pengar till Röda Korset för att ge möjlighet till:

- Akut nödhjälp som mat, vatten, kläder, hygienpaket, blöjor, nappflaskor, sovsäckar, madrasser mm
- Första hjälpen, sjukvård samt medmänskligt stöd
- Ge människor tak över huvudet
- Återföre familjer

Den främsta insatsen sker i länderna vid Medelhavet (Syrien, Libanon, Italien, Grekland, Turkiet, Montenegro), Ungern och Serbien. Röda Korset fördelar även pengar i den Svenska verksamheten, så som svensktjänst och vård till tortyr- och krigsskadade.

Grattis till boken "Betong i hem & trädgård"

I förra numret av Nygjutet lottade vi ut tre exemplar av den inspirerande boken "Betong i Hem & Trädgård" av Susanna Zacke och Sania Hedengren. Boken är sprängfylld med inspiration, kreativa idéer och skaparlust och vill locka till att använda betong till inredning och bruksföremål. Genomgående är att exemplen i boken ska fylla en funktion. Här finns något för alla! Vackra marockanska golvplattor, coolaste skrivbordslampan, bokstöd och gulliga äggkoppar för att bara ta några exempel.

De lyckliga vinnarna av varsitt exemplar är:

Matt Skrivargård/NCC

My Dahlström/JM

Mariana Eriksson/ MTA Bygg

Food-trucken är en gammal brandbil från Florida, USA. Bilen är från 1975 och utsidan är mestadels original. Dock är insidan helt ny.

Större flexibilitet och goda wraps i Uppsala

I mitten av september satte Betongindustri upp en mobil betongfabrik intill den stationära fabriken på Lefflersgatan i Uppsala. I samband med monteringen av den nya fabriken passade man också på att bjuda in såväl befintliga som presumtiva kunder i regionen.

– Uppsala med omnejd är en mycket expansiv region och vi vill visa på den kapacitet och flexibilitet vi får i och med etableringen av den mobila fabriken, berättar John Lethenström som är vVD på Betongindustri och även Regionchef för Region Stockholm dit Uppsala räknas.

För att klara av att möta stora betongleveranser på kort tid har man tidigare levererat betong från fabriken i Sollentuna vilket i och med etableringen av den nya fabriken inte längre kommer att krävas.

– Under evenemanget hade vi bokat in The Kitchen Crew och deras foodtruck. Under dagen lagade och serverade de olika former av wraps till såväl besökare som de anställda som monterade ihop fabriken. Maten smakade alldeles utsökt och uppskattades av alla gästerna.

Den mobila fabriken har tidigare använts av Betongindustris systerföretag i Norge men har nu alltså övertagits av det svenska företaget. Efter inkörning och finjustering var fabriken i full gång i mitten av november.

Gör en enkel lunchwrap

Gör en lunchwrap till dig och kollegerna, fylld med rökt skinka, paprika och cottage cheese. Ingredienser för 4:

- 1 paprika i valfri färg
- 250 g naturell Keso
- 2 tunnbröd
- 6 skivor rökt skinka
- några salladsblad
- salt och svartpeppar

Rensa paprikan och tärna. Blanda paprika och Keso och smaksätt med salt och peppar. Täck tunnbröden med salladsblad. Lägg på tre skivor skinka och hälften av paprikafyllningen på varje bröd. Lämna lite tom plats längs ena kanten på brödet. Rulla ihop. Dela sedan de två rullarna i mitten med en kniv, så har du fyra wraps.

Betongindustri AB

Årstaängsvägen 21 C
Box 47312
100 74 Stockholm
Tel 08-625 62 00
Fax 08-625 62 99
info@betongindustri.se
www.betongindustri.se

Ansvarig utgivare:
John Lethenström

Grafisk form/produktion:
Nimbus Communication AB

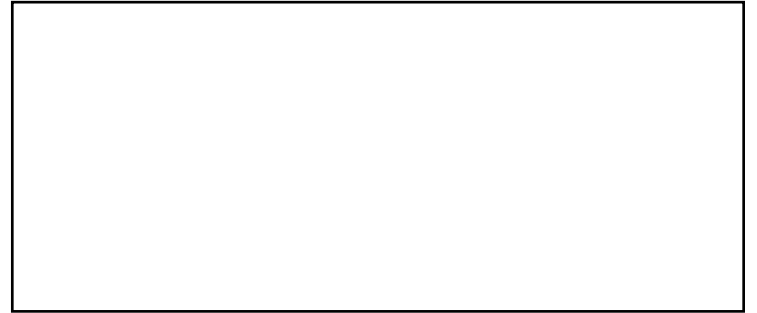
Fotografer i detta nummer bl a:
Bengt Höglund, Nils-Olof Sjöden,
Jennifer Baser, Lars Clason,
Nomi Melin Lundgren

Sverige

Porto
betalt

Betongindustri AB
Box 47 312
100 74 Stockholm

Valtider?

Det är rätt tjatigt med alla dessa val man ska göra i det dagliga livet. Frågan i sig börjar bli tjatig, jag menar att man pratar ofta med sina vänner om hur jobbiga alla valen är. Och det gör ju inte saken bättre.

Annat var det förr: En svart telefon i varje hem, ett Televerk, ett bilmärke – nej: två! Två bilmodeller per märke: De Lux och Grand Lux. Och så vidare.

Också för oss i betongbranschen börjar det bli nog så mycket val. Det ska väljas betongkvalitet för olika exponeringar och det ska väljas hållfasthetsklass. Man ska reda ut hur betongen ska gjutas med hänsyn till armering, geometri, väder och vind. Hur tätt ska bilarna komma? Vilken pumpkapacitet är lämplig? Härdning? Formrivning? Efterarbete? Uttorkning? Frågetecknen hopar sig!

Vi på Betongindustri har funderat en hel del över den här valdjungeln och vi är inne på att försöka förenkla hela betongbyggnadsprocessen. Vi kommer därför att utöka vårt betongerbjudande till något mycket mer än själva betongmassan. Tanken är helt sonika att underlätta för byggaren genom så få val som möjligt. Håll ögonen öppna under närmaste månaderna!

Ps: Jag tror att valpendeln i privatlivet kommer att slå tillbaka. Många struntar redan nu i alla erbjudanden om nya försäkringar, telefonabonnemang och strömalternativ. Börja valvägra lite du också!

God Jul & Gott Nytt År
önskar Betongindustri

Betongindustri
HEIDELBERGCEMENT Group

Mats Emborg
Chef FoU
Betongindustri

